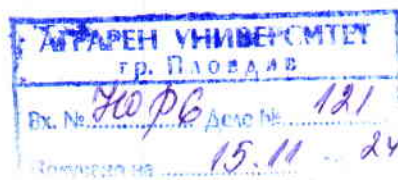

СТАНОВИЩЕ

Върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен **“ДОКТОР”** по: област на висшето образование – **6. Аграрни науки и ветеринарна медицина**, професионално направление – **6.1 Растениевъдство**, научна специалност **Овощарство**

Автор на дисертационния труд: МЛАДЕН НАНЕВ ПЕТРОВ, редовен докторант, катедра Лозарство и овощарство, Аграрен Университет – Пловдив

Тема на дисертационния труд: Проучване на клоновите подложки GF677 и GXN 15 (Garnem) в разсадник и насаждения от сливи и праскови

Изготвил становището: доц. д-р Галя Стоева Добревска, катедра „Лозарство и овощарство“ при Аграрен Университет – Пловдив; област на висшето образование – 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление – 6.1 Растениевъдство, научна специалност Овощарство, определен за член на научното жури със заповед № РД 16 -1125/10.10.2024 г.

I. Актуалност на проблема.

Плодовата продукция от сливови насаждения у нас се ползва основно за преработка и много малка част за прясна консумация. Основните площи са екстензивни, отглеждани при оскъдни поливни условия или липса на напояване. Към настоящия момент сливовите насаждения у нас основно се създават с подложка семенна джанка, която не може да отговори на съвременните тенденции за интензификация на производството на сливови плодове при пазара на свежа продукция. Тези причини, основно, водят до ниски добиви и малки приходи.

Производството на праскови е ориентирано към пазара на свежи плодове и такива за преработка. Основен проблем при този овощен вид се оказва презасаждането на прасковените градини и сравнително краткия живот на насажденията. Причина за това е използваната до момента подложка семенна праскова, която не понася почвена умора и е много взискателна към почвените условия.

Проблемите при тези два овощни вида могат да бъдат решени, в голяма степен, с въвеждането на нови подложки.

В тази връзка, проучените от докторанта подложки хибриди между праскова и бадем показват значителни възможности за преодоляване на съществуващите проблеми в овощарството при отглеждане на праскова и слива за производство на свежи плодове и за преработка.

II. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Целта на докторското проучване е ясно и точно формулирана и е насочена към получаване на нови знания, относно растежните особености на подложките GF 677 и GXN 15 (Garnem) в разсадник и влиянието им върху вегетативните и репродуктивните прояви на три прасковени и сливови сорта в насаждение при конкретните почвено-климатични условия на Южна България и се определи подходящата от тях.

Посочени са пет конкретни задачи, подчинени на основната цел на проучването. Те включват изследвания върху:

- Да се установи поведението на подложките GXN 15 (Garnem) и GF 677 при производство на прасковени и сливови дръвчета в питомник;
- Да се установи влиянието на подложките GXN 15 (Garnem) и GF 677 върху растежните особености на съвременни сортове праскови и домашни сливи в насаждение;
- Да се установи влиянието на подложките GXN 15 (Garnem) и GF 677 върху срока и протичането на някой фенофази при съвременни сортове праскови и домашни сливи в насаждение;
- Да се установи влиянието на подложките GXN 15 (Garnem) и GF 677 върху репродуктивните особености на съвременни сортове праскови и домашни сливи в насаждение;
- Да се установи влиянието на подложките GXN 15 (Garnem) и GF 677 върху състава на плодовото месо и натрупването на тежки метали при съвременни сортове праскови и домашни сливи.

За правилно реализиране на поставената цел и задачи е представена добре планирана методична част. Извършен е голям обем от работа, включващ прецизно изведени експерименти. Проследени са голям брой показатели, които са анализирани, посредством много добре подбрани съвременни техника и технологии.

III. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд съдържа 134 машинописни страници и е много добре структуриран в седем основни раздела. Спазен е стандартният обем и баланс между отделните части. Получените резултати са обобщени и детайлно онагледени чрез 25 таблици, 51 фигури и 28 снимки.

IV. Използвана литература и обсъждане на резултатите.

Литературният преглед е обстоен и представя съвременното състояние на проблема. Той е разработен на базата на 227 литературни източника, от които 196 на латиница и 31 на кирилица.

Анализирани са научни публикации, свързани с актуални теми в овощарството. Подробно е представена информация, отнасяща се за общите характеристики

на подложките, техните положителни качества и недостатъци, начини за решаване на съществуващи проблеми при тяхното използване, подходите при тяхното размножаване и е представена подробна информация за някои сливови и прасковени подложки, заслужаващи внимание. Литературният обзор, както и направените изводи от него показват добрата теоретична подготовка на докторанта по проблемите, свързани пряко с обекта на проучване. Обсъждането на резултатите е задълбочено и се базира на прецизно проведените анализи и тяхната интерпретация. В представянето и обсъждането на получените резултати е използван много добър научно издържан стил. След всеки раздел са формулирани твърдения и заключения, въз основа на анализа на резултатите.

V. Приноси на дисертационния труд.

В резултат на извършената експериментална дейност и въз основа на анализа на получените резултати са формулирани следните приноси:

Научни

Получена е обширна информация, относно поведението на подложките прасковено-бадемови хибриди, GF 677 (*P. dulcis* x *Prunus persica*) и GxN15 (Garnem) (Garfi, *P. dulcis* Nemared, *P. persica*) и влиянието, което те оказват върху:

- растежните и репродуктивни прояви на съвременни прасковени и сливови сортове в разсадник и насаждение;
- протичането на различните фенофази на съвременни прасковени и сливови сортове в насаждение;
- химичния състав на плодовете при съвременни прасковени и сливови сортове в насаждение.

Научно-приложни

- Подложките прасковено-бадемови хибриди GF 677 (*P. dulcis* x *P. persica*) и GxN15 (Garnem) (Garfi, *P. dulcis* Nemared, *P. persica*)
 - проявяват добра съвместимост със всички сливови и прасковени сортове участващи в проучването;
 - в сливови насаждения дават по-високи добиви от единица площ в сравнение с традиционната семенна джанка (*P. cerasifera*);
 - не образуват издънки в сливовите насаждения, за разлика от традиционно използваната семенна джанка (*P. cerasifera*).
 - дава по-високи добиви от единица площ в насажденията от сортовете праскови и сливи участващи в проучването, спрямо GxN15 (Garnem) (Garfi, *P. dulcis* x Nemared, *P. persica*);
- Препоръчва се използването на подложката GF677 (*P. dulcis* x *P. persica*) в производството на сливови плодове, като алтернатива на масово използваната у нас семенна джанка (*P. cerasifera*).

VI. Критични бележки и въпроси.

Нямам критични бележки, въпроси и препоръки към докторанта.

VII. Публикувани статии и цитирания.

Приложени са три съвместни публикации, свързани пряко с дисертационния труд. Осигурен е необходимият сумарен брой точки, според изискванията на Националния център за информация и документация (НАЦИД), което е в отговор на минималните наукометрични изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, съгласно Закона за развитие на академичния състав.

Посочени са шест цитирания.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Младен Нанев Петров образователната и научна степен „**доктор**“ по научната специалност „**Овощарство**“.

Дата: 15.11.2024 г.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

(доц. д-р Галя Добревска)